

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

ADVIES VAV/2023/3

In haar vergadering van 17 februari 2023 om 10u00 heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

Mevrouw Kaat Leus, voorzitter, de heer Steven Van Hecke, ondervoorzitter, de heer Wouter Van Dooren, de heer Stef Keunen en mevrouw Karen Deckers (effectieve leden) en de heer Edwin Lefebre (plaatsvervangend lid).

beraadslaagd over de hiernavolgende vragen die door de heer Kristof Huyghe, inwoner van de gemeente Borsbeek, bij e-mail van 24 januari 2023 zijn voorgelegd:

- 1) Heeft een gemeente de mogelijkheid om op hetzelfde moment, tijdens dezelfde volksraadpleging, nog extra vragen toe te voegen, zonder goedkeuring van de indieners van het verzoek tot de organisatie van een volksraadpleging?
- 2) Kan de gemeente de vraag van de indieners wijzigen?

ADVIES VAN DE VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

1. Ontvankelijkheid

De vraag handelt over een mogelijke vrijwillige fusie van de gemeente Borsbeek met de stad Antwerpen. De vraagsteller vraagt naar de mogelijkheid van een gemeente om naast de vraag opgesteld door de indieners van een verzoekschrift, nog bijkomende vragen te stellen tijdens dezelfde volksraadpleging. Daarnaast werpt de heer Huyghe de vraag op of de gemeente de vraag die uitgaat van de indieners van een verzoekschrift, kan wijzigen. De vraag over de samenvoeging van gemeenten kan onderwerp zijn van een volksraadpleging. De gestelde vraag is hiermee verbonden en is bijgevolg ontvankelijk.

2. Vraag en situering

Bij e-mail van 23 januari 2023 stelt de heer Huyghe de eerder vermelde vraag. De heer Huyghe heeft eerder al een advies gevraagd aan deze commissie met het oog op het verzamelen van de handtekeningen voor het indienen van een verzoekschrift. Deze commissie heeft met [advies VAV/2022/3](#) de heer Huyghe daarop geantwoord.

De heer Huyghe heeft in december de handtekeningen bezorgd aan de gemeente. In het verzoekschrift is volgende vraag geformuleerd: “*Wenst u dat de gemeente Borsbeek fuseert met de stad Antwerpen?*”. De heer Huyghe informeert nu of de gemeente bijkomende vragen kan voorleggen tijdens de volksraadpleging.

3. Beoordeling van de adviesvragen door de VAV

1) *Kan de gemeente bijkomende vragen toevoegen aan de volksraadpleging?*

Het decreet over het lokaal bestuur bevat de regeling rond de organisatie van een volksraadpleging. Het toevoegen van vragen is niet expliciet uitgesloten door het decreet over het lokaal bestuur. De adviescommissie oordeelde eerder al in een [advies 2009/4](#) dat het mogelijk is dat er vragen kunnen worden toegevoegd door het bestuur, weliswaar onder bepaalde voorwaarden. De adviescommissie formuleerde het in dat advies, als volgt:

“Op de vraag of er vragen mogen worden toegevoegd door het bestuur, is het antwoord positief. Het initiatief tot het organiseren van een gemeentelijke volksraadpleging is immers geen exclusieve bevoegdheid van de inwoners van de gemeente. Artikel 205 van het Gemeentedecreet bepaalt dat de gemeenteraad een volksraadpleging kan organiseren “op eigen initiatief of op verzoek van de inwoners van de gemeente”. Het toevoegen van vragen aan de door de inwoners van de gemeente voorgestelde vraagstellingen kan dus geen probleem zijn. De door de gemeente toegevoegde vraag of vragen mogen uiteraard niet van die aard zijn dat een antwoord op deze toegevoegde vragen automatisch de antwoorden op de vragen die uitgaan van de initiatiefnemers zouden hypothekeren.”

Dit advies is nog steeds van toepassing. De redenering daarachter is dat het initiatief tot het organiseren van een volksraadpleging geen exclusieve bevoegdheid van de inwoners is. Het is bijgevolg mogelijk om bijkomende vragen voor te leggen aan de bevolking, buiten de vraag zoals die geformuleerd is door de indieners van het verzoekschrift.

De commissie is van mening dat het lokaal bestuur de vereiste behoedzaamheid en terughoudendheid moet hanteren indien het bijkomende vragen zou toevoegen. Dit enerzijds omdat het initiatief in kwestie uitgaat van de burger en anderzijds omdat de vraag over een gemeentelijke fusie zodanig fundamenteel is dat elke aanvullende vraag een invloed zou kunnen hebben op de beantwoording van de eerdere vraag of deze kan hypothekeren.

2) *Kan de gemeente de ingediende vraag wijzigen?*

De adviescommissie is van mening dat het mogelijk is dat het bestuur onder bepaalde voorwaarden de vraagstelling, zoals die is ingediend door de indieners van het verzoekschrift tot het houden van een volksraadpleging, kan wijzigen. De adviescommissie oordeelde eerder al in advies 2009/4 dat *“het bestuur er niet onverkort toe gehouden is om de vraagstelling van de initiatiefnemers letterlijk over te nemen”*.

In [advies 2009/4](#) wordt verwezen naar een eerder geformuleerd advies van deze commissie, namelijk advies 1998/1. In advies 1998/1 stelt de adviescommissie dat de gemeenteraad eventueel wijzigingen kan aanbrengen aan de vraag of vragen zoals deze door de initiatiefnemers zijn geformuleerd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren met het oog op het duidelijker stellen van de vraag. De gemeenteraad kan dat enkel doen als het daardoor de vragen niet dermate aanpast of herformuleert zodat de vraag niets meer te maken zou hebben met de initiële vraagstelling. De gemeenteraad moet, als zij overgaat tot aanpassing of herformulering van de vraag, dit uitdrukkelijk motiveren.

Opnieuw dient te worden herhaald dat de commissie van mening is dat het lokaal bestuur de vereiste behoedzaamheid en terughoudendheid moet hanteren indien het deze vragen zou willen wijzigen. Dit enerzijds omdat het initiatief in kwestie uitgaat van de burger en anderzijds omdat de vraag over een gemeentelijke fusie zodanig fundamenteel is dat een aanpassing van de vraag een invloed zou kunnen hebben op de beantwoording ervan of de initiële vraagstelling kan hypothekeren. De vraagstelling dient steeds op neutrale en ondubbelzinnige wijze te worden geformuleerd.

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

De voorzitter
Kaat LEUS